

Földi József: Jászárokszállás története, Krónika a kezdetektől 2020. I. feléig (Jászárokszállás, 2020)

2020-ban látott napvilágot a címben idézett kiadvány. Ez a kék, puha borítású, A/4-es formátumú könyv nem a küllemével teszi kíváncsivá az olvasót, hanem vaskos – 646 oldalas – megjelenésével. A szerző eredeti foglalkozása ugyan közigazdász volt, de mindig is érdekelte szűkebb hazája, a Jászság és Jászárokszállás múltja. Tösgyökeres árokszállásiként – noha már régóta Budapesten él – több évtizede szenvedélyesen kutatja a település történetét. Több tanulmánya, önálló kötete jelent meg, különböző témákban: *A jászárokszállási beszéd, A 120 éves jászárokszállási tűzoltóság története, Családnevek Jászárokszálláson, A Csörsz-árok története stb...* Herbert János után 92 évre született meg ez a kiadvány, amely átfogóan – az őskortól napjainkig – öleli fel a település rég- és közelmúltját. Herbert János 1928-ban monografikusan dolgozta fel Árokszállás történetét, míg a szerző a kronológiát követve jegyezte le – mintegy krónikásként – a főbb eseményeket. Gazdag történeti, helytörténeti, néprajzi, régészeti irodalom felhasználásával nemcsak Árokszállás történetéről nyújt ismereteket, hanem számos információt ad a Jászság többi településének, a két Kunság, Heves és Pest megyének a történetére vonatkozóan, valamint némiképp kitekintést kapunk az Alföldről a Dunántúl, Erdély és Európa múltjára is.

A szerző tizenkét fejezetben foglalja össze naplószerűen a Jászság, és ezen belül Árokszállás társadalmi, gazdasági, népességszociológiai, egyháztörténeti, közigazgatási, oktatásügyi, kulturális adatait. A jászok letelepedésének idejét kutatva számos okleveles és helytörténeti forrást elemez, ütköztetve az egymásnak ellentmondó vélekedéseket, illetve hozzáfűzve saját álláspontját. Részletesen ír a Rákóczi szabadságharc, a redemptio helyi vonatkozásairól, az 1848-as szabadságharcban való részvételről. Bemutat néhány prominens családot, személyt (pl. Balatoni Farkas család, Jász Faragó Sándor stb.). A bűnügyi esetek és egyéb furcsa történetek felemlítésével megidézi elődeink emberi gyarlóságait: pl. az 1907-es farkasvadászatot, a legények virtuskodásait, a Külső Fogadóban történt hamispenz öntést. Tanúi lehetünk a település életében fontos vasútvonal megvalósításának, betekintést nyerhetünk a város egykori kulturális életébe, a különböző egyletek működésébe. Végig követhetjük Árokszállás településképe alakulását, vagyis hogyan lett a sáros

főtérből a felépített emblematikus középületekkel (Városháza, Közbirtokosság székháza, Nagyfogadó stb.) egy igazi városközpont. Megelevenednek előttünk a II. világháború és az 1950-es évek embert próbáló eseményei is (bombázások, kitelepítések, kuláklisztázás), melyek következményeként sok család élete tört ketté.

A rendszerváltás helyi eseményeit is nyomon követhetjük: az 1990-es években újra indult a Jászvidék című helyi lap, a településen hat politikai párt működött, átneveztek számos intézményt, utcát (pl. az egykori Solymosi Ignác Gimnázium, Deák Ferenc, a Köztársaság téri Általános Iskola pedig gróf Széchenyi István nevet vette föl). Ebben az időszakban indultak el a gáz- és telefon beruházások, melyek a lakosság kényelmét szolgálták. A helyi lakosok identitástudatának megerősítésére irányuló törekvés volt a Népfőiskolai Társaság, a Városvédő és Szépítő Egyesület létrehozása, a Jász Ház megnyitása, a helytörténeti kiadványok megjelentetése. A könyv utolsó fejezetében a 21. század helyi történéseit villantja fel a szerző: pl. városképi változások (a piactér szomszédságában kialakított vásárló utca, új köztéri szobrok), ipari park létesítése, kerékpárutak, az idősek apartman háza és a mentőállomás megépítése, artézi kutak fúrása.

A sok hasznos információt tartalmazó adatok között azonban felleltem néhány hibásan közöltet is. Pl. 1953-ban a Lelhel-kürtöt nem Hegyesi Füstös István szólaltatta meg a Jász Múzeumban, hanem Kádár Ferenc dévaványai pásztor, a népművészet mestere. Mivel a szerző jegyzetapparátust nem alkalmazott, így nem derült ki számomra, hogy honnan

származik ez a téves adat. Egy ilyen nagy lélegzetű munkánál javasolt egy szakmai lektort is felkérni, hiszen forrásmunkaként – feltehetően – többen fogják használni kutatásaik során. A könyv olvasmányosabbá tételének érdekében szerencsés lett volna néhány illusztrációt is mellékelni, amely megtörte volna egy kicsit, az egymást követő adathalmazt. Egy településtérképet is lehetett volna mellékelni, a régi utcák mai neveinek, a régi középületek, jelentősebb magánházak, kutak helyeinek megjelölésével.

Mindezen hiányosságok mellett, ezt a hatalmas helytörténeti adatbázisként forgatható munkát ajánlom minden árokszállási és elszármazott szíves figyelmébe, de a kutatók is hasznos forrásként használhatják. A kiadvány megvásárolható Jászárokszálláson Gonda Csaba hűsüzletében, és a Jász Múzeumban 4500.-Ft-os egységáron.

Kókai Magdolna etnográfus

LAPZÁRTA

Rendszeres és alkalmi szerzőink figyelmébe ajánljuk, hogy a következő lapszámunk 2021. április végén jelenik meg. A kéziratokat és a fotókat elsősorban e-mailen legkésőbb 2021. március 21-ig kérjük eljuttatni a szerkesztőségbe.

Lapunk a Nemzeti Kulturális Alap Ismeretterjesztés és Környezetkultúra Kollégiuma, a Jászsági Önkormányzatok Szövetsége, a Nagykun Hagyományörző Társulás és a személyi jövedelem adó 1 %-nak támogatásával jelenik meg.

NKA
Nemzeti Kulturális Alap

REDEMPTIO

A jász és kun települések honismereti lapja

Megjelenik kéthavonta

Kiadja a Jász Múzeumért Alapítvány

Felelős szerkesztő: Hortiné dr. Bathó Edit

A szerkesztőbizottság tagjai: Bugyi Gábor,

Papné Varga Bernadett, Kókai Magdolna

Előkészítési munkák: Bugyi Gábor,

Papné Varga Bernadett

A kiadó és a szerkesztőség címe:

5100 Jászberény, Táncsics M. u. 5.

Tel./fax: 57/502-610

E-mail: jaszmuzeum@gmail.com www.

jaszmuzeum.hu

ISSN 1218-9553

Nyomdai kivitelezés: Creatív Color Stúdió Kft.

Tel.:30/230-4521 • www.ccstudio.hu